

Sygn. akt IV U 1398/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Anna Guniewska
Protokolant:	st. Sekr. Sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2019 r.

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o rekompensatę

na skutek odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 18 czerwca 2019r.

znak : (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1398/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 września 2019r.

Decyzją z dnia 8.06.2019r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J., powołując się na treść przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, odmówił M. D. przyznania rekompensaty wskazując, iż zatrudnienie wnioskodawczyni w warunkach szczególnych w Firmie (...) w D. na stanowisku laboranta od 01.12.1976r. do 21.10.1978r., od.4.10.1983r. do 30.09.1987r. oraz od 1.07.1988r. do 31.12.1998r. nie zostało uznane jako praca wykonywana stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie.

W odwołaniu M. D., domagała się zmiany decyzji i przyznania jej rekompensaty. Wydana decyzja zdaniem odwołującej się jest dla niej krzywdząca.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wyjaśnił, iż prawomocną decyzją z dnia 12.06.2012r. ZUS odmówił wnioskodawczyni prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art.184 w zw. z art.

32 ustawy emerytalnej. Z tego powodu, że nie udowodniła 15 letniego okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych na dzień 1.01.1999r. Sprawa ta była przedmiotem postępowania odwoławczego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. D. urodziła się (...)

Decyzją z dnia 12.06.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. na podstawie art. 184 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (t. jedn. Dz.U. z 2009r., nr 153, poz. 1227) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 , poz. 43 ze zm.) odmówił prawa do emerytury M. D., ponieważ nie udowodniła 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił zatrudnienia na stanowisku laboranta w okresach od 1.12.1976r.do 21.10.1978r., od 4.10.1983r. do 30.09.1987r., od 1.07.1988r. do 31.12.1998r.

Wyrokiem z dnia 14.09.2012r. sygn. akt IV U 1103/12 Sąd Okręgowy w Rzeszowie Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję (...) Oddział w J. i przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury , poczynając od dnia 13 maja 2012r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 21.02. 2013r. sygn. akt III AUa 1199/12 zmienił ww. wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie.

Przyporządkowanie czynności wykonywanych przez wnioskodawczynię na stanowisku laboranta, do stanowisk wymienionych w Załączniku A Dziale XIV poz. 24 – „kontroli międzywydziałowych i operacyjnej jakości produkcji i usług oraz dozoru technicznego na oddziałach w wydziałach , na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie A” jest w ocenie Sądu Apelacyjnego nieprawidłowe.

Pracownicy laboratorium nie dokonywali kontroli międzyoperacyjnej jakości produkcji, lecz dostarczali wyników badań umożliwiających technologom i kontrolerom jakości produkcji dokonywane bezpośrednio na oddziałach produkcyjnych decyzji dotyczących kontroli jakości i oceny procesów technologicznych produkcji.

Wnioskodawczyni niewątpliwie na stanowisku laboranta wykonywała część pracy przy stanowiskach produkcyjnych , ale znaczną część swojej pracy wykonywała w laboratorium położonym przy hali produkcyjnej , a nie w hali produkcyjnej. Nie mogła zatem na tym stanowisku sprawować dozoru inżynieryjno – technicznego oraz kontroli produkcji stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w Wykazie.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie jednoznacznie przesądził, że wnioskodawczyni nie spełniła ustawowego warunku wykazania co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd również dał wiarę dowodom z dokumentów, które nie budzą wątpliwości co do swej treści oraz formy. Zgromadzona dokumentacja – zgromadzona w postępowaniu przed ZUS, dała podstawę do ustalenia przez Sąd przebiegu i charakteru zatrudnienia wnioskodawczyni

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie przedmiotem sporu między wnioskodawczynią M. D. a organem rentowym pozostawało prawo do rekompensaty przewidzianej w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017, poz. 664 t.j.). Już w tym miejscu wypadnie przypomnieć, że emerytury pomostowe zapowiedziane w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 t.j.) zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez ustawę o emeryturach pomostowych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009r. i dotyczą ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia

1948r., a zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Z definicji ustawowej zawartej w art. 2 ust 5 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że przewidziana w niej rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabędą prawa do emerytury pomostowej. Przy czym jak stanowi art. 21 ust. 1 ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Równocześnie, a stosownie do art.21 ust. 2 - rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powyższe przepisy muszą być odczytywane łącznie i rozważając prawo do rekompensaty nie można tracić z pola widzenia jej odszkodowawczego charakteru określonego powołaną definicją.

Z przytoczonej definicji rekompensaty jednoznacznie wynika, że ratio legis wprowadzenia tego rozwiązania było dążenie do wyrównania szkody poniesionej przez osoby legitymujące się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, a nie spełniające innych warunków do przyznania im emerytury z tytułu takiego zatrudnienia, tj. zarówno emerytury w trybie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jak i emerytury pomostowej (tak Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 13 października 2010r. III AUa 645/10, Lex nr 1643145). Innymi słowy można wskazać, że fakt wykonywania przez 15 lat pracy w warunkach szczególnych (niezależnie od innych warunków ustawowych) może skutkować uzyskaniem prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym lub zastępującej ją emerytury pomostowej lub rekompensaty, gdy nie ma się prawa do żadnego z tych świadczeń ze względu na zapisy ustawowe. Z definicji rekompensaty wynika, że jest ona kierowana do tych ubezpieczonych, którzy wskutek wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych – zawężającej krąg uprawnionych do tego świadczenia w stosunku do zakresu podmiotowego poprzedniej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – i następnie brak możliwości skutecznego ubiegania się o emeryturę w wieku obniżonym przy wykazaniu spełnienia warunku wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zawartej w art. 32 i 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wobec wygaszania powyższego świadczenia – utracili możliwość ubiegania się o emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, jak i dodatkowo nie nabędą uprawnień do emerytury pomostowej (tak Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 23 listopada 2016r. III AUa 425/16)

Ustanawiając prawo do rekompensaty ustawodawca wprost wprowadził wynikającą z art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych przesłankę negatywną, jaką jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W kontekście powyższego należy wskazać, że o nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycie prawa do świadczeń w tym do emerytury należy więc wiązać ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa i równocześnie nie można nabycia prawa utożsamiać z przyznaniem i wypłatą świadczenia, którą to kwestie reguluje art. 129 ust. 1 ustawy emerytalno - rentowej.

W ocenie Sądu Okręgowego, wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego w sposób niewątpliwy wskazują, że wnioskodawczyni M. D. nie wykazała faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez okres ponad 15 lat.

Powszechnie przyjęte jest, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu prac oraz w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do powyższego rozporządzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego m.in. z dnia 19.09.2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 329 oraz z dnia 22.01.2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009, nr 5-6, poz. 75). Decydujące znaczenie w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji załączników do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie

wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z 10.04.2014r. II UK 395/13, lex 1455235).

Skoro więc Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił odwołanie wnioskodawczynie w zakresie ustalenia prawa do wcześniejszej emerytury, wobec przyjęcia, że nie wykonywała ona pracy w warunkach szczególnych w spornych okresach zatrudnienia, to obecne żądanie odwołującej się dotyczące prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych jest bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołania z uwagi na jego bezpodstawność.